

## Spis treści

<b>Wprowadzenie</b> .....	13
Czy istnieje kultura arabska? .....	13
...i jak o niej opowiadać (garść uwag teoretycznych) .....	15
Rola orientalistyki .....	18
Badania arabistyczne i islamistyczne w Polsce .....	20
<b>Rozdział I</b>	
<b>CZAS OJCÓW</b> .....	31
<b>Najstarsza historia i pochodzenie Arabów (prawda i legenda)</b> .....	31
Okrucy historii .....	32
Kim są Arabowie? O genealogii plemion arabskich .....	35
Genealogia w kulturze arabskiej .....	36
Legendy genealogiczne .....	38
Dalsze dzieje i kultura .....	43
<b>Arabia Południowa</b> .....	47
Zarys historyczny .....	47
Język i pismo .....	54
Wierzenia religijne i kultura symboliczna .....	55
Kultura materialna .....	60
Sukutra .....	63
<b>Syria i Mezopotamia</b> .....	65
Nabatea .....	65
Petra – perła pustyni .....	66
Język i literatura .....	67
Wierzenia religijne i kultura symboliczna .....	69
Kultura materialna .....	70
Lachmidzi .....	71
Kultura w państwie Lachmidów .....	73
Ghassanidzi .....	75
Tadmur, czyli Palmira .....	76
Kultura Tadmuru .....	79
<b>Arabia Centralna (dżahilija)</b> .....	81
Co to jest dżahilija? .....	81
Okrucy dziejów .....	83
Honor staroarabskiego beduina .....	84
Miłość, śmierć i poezja .....	94

Abu al-Faradž al-Isfahani: <i>Opowieść o Abd Allahu Ibn al-Adżlanie</i> . . . . .	96
Wierzenia religijne . . . . .	98
Wróżbiarstwo i czary . . . . .	103
Pustynna muza – staroarabska oratura . . . . .	109
Język arabski – <i>arabijja</i> . . . . .	122
Na marginesie – o słownikach języka arabskiego . . . . .	124
Pismo arabskie . . . . .	127
Zmierzch <i>dżahiliji</i> . . . . .	129
Rozdział II	
CZAS PROROKA . . . . .	131
<b>Przewrót mahometański. Próba teorii historiozoficznej</b> . . . . .	131
<b>Dzieje Proroka</b> . . . . .	135
Czy świat wiedział wcześniej? . . . . .	135
Prorok Muhammad: początki wspólnoty . . . . .	136
<b>Koran i sunna</b> . . . . .	146
Koran: jak rozumieć Słowo Boga . . . . .	146
Egzegeza koraniczna . . . . .	157
Sunna: „Tradycja Proroka” . . . . .	161
<b>Prawo islamu</b> . . . . .	164
Ogólna charakterystyka prawa muzułmańskiego . . . . .	164
Pięć filarów islamu . . . . .	166
Inne uregulowania prawne islamu . . . . .	171
<i>Dżihad</i> . . . . .	171
Obrzezanie . . . . .	173
Zakazy kulinarne . . . . .	173
<b>Początki nowej kultury</b> . . . . .	174
Rozdział III	
CZAS KALIFÓW . . . . .	177
<b>Konteksty historycznokulturowe</b> . . . . .	177
Kalifowie Sprawiedliwi . . . . .	177
Umajjadzi . . . . .	185
Andaluzja. Umajjadzi hiszpańscy i państwka sukcesyjne . . . . .	188
Abbasydzi . . . . .	189
<b>Rozwój islamu i piśmiennictwo religijne</b> . . . . .	200
Rozwój islamu . . . . .	200
Nurty teologiczno-filozoficzne . . . . .	204
Sufizm i literatura mistyczna . . . . .	205
Literatura polemiczna . . . . .	208
Przymknięcie księgi: Ibn Tajmijja . . . . .	209
<b>Literatura</b> . . . . .	210
Poezja . . . . .	210
Proza . . . . .	217
Adab . . . . .	217
Oryginalne zjawiska w prozie . . . . .	221
Podróże duchowe . . . . .	221
Autobiografie . . . . .	221
Makamy . . . . .	222

Językoznawstwo i nauka o literaturze .....	223
Historiografia .....	224
Między adabem a historią: <i>ilm al-awa'il</i> .....	230
Literatura podróżnicza. Elementy antropologii podróży .....	233
Nauka i edukacja w państwie kalifów .....	240
Tradycje naukowe .....	240
Akademie i madrasa .....	241
Arabsko-muzułmańskie dziedzictwo nauki .....	244
Filozofia .....	244
Matematyka .....	245
Astronomia i astrologia .....	246
Medycyna .....	248
Chemia i alchemia .....	249
Geografia .....	250
Bracia Czystości .....	255
Rozdział IV	
CZAS OBCYCH .....	257
<b>Konteksty historycznokulturowe</b> .....	257
Wprowadzenie .....	257
Anatomia upadku (1) .....	259
Mamelucy .....	259
Obszary peryferyjne: wschód i zachód .....	263
Anatomia upadku (2) .....	267
Osmanie .....	267
<b>Rozwój islamu i piśmiennictwo religijne</b> .....	271
Okres poklasycyzy .....	271
Okres osmański .....	275
<b>Literatura</b> .....	276
Okres poklasycyzy .....	276
Poezja .....	276
Pierwsze próby dramatu .....	279
Antologie literackie .....	281
Historiografia .....	283
Encyklopedycy mamelucy i inni .....	288
Literatura podróżnicza .....	289
Zwieńczenie korony: Dżalal ad-Din as-Sujuti .....	290
Okres osmański .....	291
Poezja .....	292
Filologia .....	293
Historiografia .....	294
Literatura podróżnicza .....	295
Rozdział V	
CZAS BUNTU .....	297
<b>Konteksty historycznokulturowe</b> .....	297
Wiek XIX .....	297
Wiek XX .....	305

<b>Odrodzenie islamu w świecie arabskim</b> .....	310
Reformizm: fundamentalizm <i>versus</i> modernizm .....	310
Prawo muzułmańskie i nowoczesność .....	318
Ekonomia muzułmańska .....	320
Mohamed Aziz Lahbabi i „personalizm muzułmański” .....	322
<b>Literatura</b> .....	323
 Rozdział VI	
<b>ASPEKTY KULTURY PONAD EPOKAMI</b> .....	335
<b>Sztuki piękne i architektura. Wybrane zagadnienia</b> .....	335
Rozważania o estetyce muzułmańskiej .....	335
Architektura sakralna .....	341
Od Al-Kaby do meczetu .....	341
Mauzolea .....	354
Madrasy .....	358
Architektura świecka .....	360
Chany (karawanseraje) .....	360
Pałace i zamki .....	361
Kaligrafia .....	366
Miniatura arabska .....	372
Rzemiosło artystyczne .....	374
Uwagi o współczesnej sztuce arabskiej .....	376
Malarstwo i rzeźba .....	376
Architektura .....	384
Muzealnictwo .....	386
<b>Kultura muzyczna</b> .....	391
<b>Kultura popularna</b> .....	403
Senniki .....	403
„Medycyna prorocka” .....	408
Magia i czary .....	411
Wróżbiarstwo .....	422
<b>Literatura ludowa</b> .....	425
Proza .....	425
Poezja .....	432
<b>O kulturze życia codziennego</b> .....	433
Zasady ubierania się .....	433
Prawa i lewa strona: nieco o czystości rytualnej .....	437
O zachowaniu się przy stole i o kuchni arabskiej .....	438
Ciało i seks .....	443
<b>Zakończenie</b> .....	453
W poszukiwaniu tożsamości .....	453
 ANEKSY .....	
<b>Aneks I. Adonis: <i>Ojczyzna, która nie jest ojczyzną</i></b> .....	463
<b>Aneks II. Najważniejsze dynastie świata arabskiego</b> .....	470
<b>Aneks III. Tablica chronologiczna</b> .....	481
<b>Bibliografia</b> .....	519
<b>Indeks nazwisk</b> .....	531